

هویت در واقع همان پاسخ به پرسش کیستی است . **هویت** عبارت است از **احساسات آگاهی و شناخت از خود آگاهی** انسان از وجود و **شخصیت** و ویژگی های خود، از جمله **تفاوت های** انسان با سایر موجودات زنده است و خداوند این **امتیاز** را به انسان **عطا** کرده است

ابعاد فردی و اجتماعی هویت

هویت فردی شامل ویژگی های **جسمانی** و **روانی** است.

ویژگی های جسمانی مانند جنسیت قد و وزن و سن و گروه خونی هستند.

ویژگی های روانی مانند سبک بودن زودرنج بودن و داشتن پشتکار امیدوار بودن هستند.

ویژگی های جسمانی افراد بر خصوصیات روانی آنها اثر می گذارد. برای مثال، بیماری ها یا اختلالات جسمی تأثیرات نامطلوبی بر سلامتی روانی انسان دارند. مثلاً **ترشح زیاد یا کم برخی غده ها** در بدن، مانند تیروئید، بر خلق و خوی افراد تأثیر می گذارد.

از سوی دیگر، **ویژگی های اخلاقی و روانی** نیز می توانند بر **جسم** ما تأثیر بگذارند. برای مثال، افراد **خوش بین** و امیدوار و **پر تلاش** نسبت به آدم های **بدبین** و منفی باف یا تنبل، سلامت **جسمانی** بیشتری دارند.

هویت اجتماعی:

افراد با **عضویت** در گروه های مختلف اجتماعی و **آشناسدن با ارزش ها** و عقاید جامعه، **هویت اجتماعی** خویش را به دست می آورند. ما با **عضویت در خانواده**، فرزند به حساب می آییم، با **عضویت در مدرسه دانش آموز** هستیم و **عضویت در جامعه ایران**، **ایرانی** محسوب می شویم. به عبارت دیگر، **هویت اجتماعی ما از طریق ارتباط با جامعه و نقشی که در هر گروه برعهده می گیریم شکل می گیرد.**

آیا ویژگی های هویتی ما تغییر می کنند؟

برخی از ویژگی های هویتی تغییر نمی کنند و همیشه ثابت اند؛ برای مثال، ما نمی توانیم سن و تاریخ تولد یا مکان تولد خود را تغییر بدهیم اما برخی از **ویژگی های هویتی همواره در حال تغییرند.** برای مثال، **یک فرد فقیر ممکن است به فردی پر درآمد، و یک فرد بی سواد به آدمی باسواد و تحصیل کرده مبدل شود** یا فردی که چندان به اخلاق دینی پایبند نیست با تلاش و کوشش به فردی با تقوا تبدیل گردد

ما نسبت به ویژگی هایی که قابل تغییرند و می توانیم در انتخاب آنها نقش داشته باشیم، مسئول هستیم .

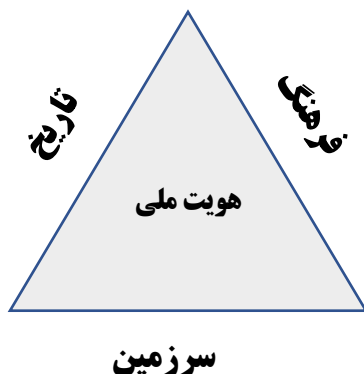
هویت ملی

یکی از مراتب **هویت اجتماعی**، **هویت ملی** است که به یک **ملت** مربوط می شود.

ملت جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده و دارای اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی، اقتصادی و آرمان های مشترک است. فرهنگ، تاریخ (زمان) و سرزمین (مکان) عمده ترین عناصر هویت یک ملت هستند.

هویت ایرانی

مهم ترین ویژگی های مشترک جامعه ایرانی را که با آنها شناخته می شویم را **هویت ایرانی** می گویند. اگر کسی از **هویت ملی** ما سوال کند مهم ترین ویژگی های مشترک جامعه ایران را که با آنها شناخته می شویم بر می شماریم که عبارت اند از :

۱_ ما در سرزمین ایران زندگی می کنیم .

۲_ ما مسلمانیم .

۳_ ما تاریخ کهن و میراث غنی داریم .

۴_ زبان مشترک ما فارسی است .

۵_ انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان های بالای جامعه ماست .

۱- ما در سرزمین ایران زندگی می کنیم

سرزمین از مهم ترین عناصر شکل دهنده هویت ملی است برای مردمی که در یک **سرزمین** زندگی می کنند سرزمین یا وطن **ارزشی** متفاوت با سایر مکان ها دارد و احساس خاصی در آنها به **وجود می آورد**؛ به گونه ای که وظیفه خود می دانند از آن تا پای جان **دفاع کنند** .

مردم ایران از گذشته های دور در سرزمینی که **فلات ایران** نامیده می شود و ایران امروزی قسمت عمده آن است، ساکن شده اند و ملت ایران را شکل داده اند. در متون کهن ایران باستان، از سرزمین ما به «**ایران شهر**» و «**ایران زمین**» یاد شده بر اساس آثار **تاریخی** برای مردمی که در سرزمین ایران زندگی می کردند همواره **حفظ مرزها و محدوده جغرافیایی** و اهمیت داشته و این موضوع را در آثار ادبی و هنری بسیاری نیز می توان یافت.

۲- ما مسلمانیم

دین از ارکان مهم هویت است بیش از ۹۸ درصد مردم ایران **مسلمان** هستند **فرهنگ** مردم ما بر اساس **دین اسلام** است و عقاید و ارزش ها حتی نظام سیاسی و قوانین امروز ما از دین اسلام **نشأت می گیرد** .

دین اسلام موجب پیوند ما با جهان اسلام یعنی مسلمانان ای است که در سایر نقاط جهان زندگی می کنند .
البته اقلیت های زردشتی، مسیحی و کلیمی هم در کشور ماضمن پیروی از دین خود هویت و فرهنگ ایرانی را حفظ کرده اند و همواره از سرزمین ایران در برابر هجوم بیگانگان دفاع کرده اند.

۳- ما تاریخ کهن و میراث غنی داریم

تاریخ و سرنوشت مشترک از دیگر عناصر مهم هویت ملی است ایران جایگاه تمدن های ریشه دار تاریخی بوده است و بیش از چند هزار سال قدمت دارد. پس از ورود اسلام به ایران، عقاید و ارزش های اسلامی سبب دگرگونی بزرگی در فرهنگ ایرانیان شد. البته دسته ای از رسوم و آیین های ایرانیان مانند جشن نوروز که مغایرتی با تعالیم اسلام نداشتند، برجاماندند و با تأثیرپذیری از هویت دینی مسلمانان ادامه یافتند .
پذیرش اسلام، ایران را به جهان اسلام پیوند زد و ایرانیان با بهره گیری از تعالیم اسلام در شکوفایی و گسترش تمدن اسلامی نقش مهمی ایفا کردند. به قول استاد شهید مرتضی مطهری ((ایرانیان از دین اسلام نیرو و حیات گرفتند و هم نیرو و حیات خود را صرف خدمت به آن کردند.))
در دوره هایی از تاریخ که اقوام مهاجم چون مغول ها و تیموریان به ایران هجوم آوردند، ایرانیان توانستند آنها را تحت تأثیر فرهنگ اسلامی و ایرانی خود قرار دهند .

۴- زبان مشترک ما فارسی است

عنصر مهم دیگری که در تکوین هویت ملی نقش دارد، زبان و خط مشترک است که میراث فرهنگی با آن آموخته می شود و انتقال می یابد. زبان فارسی ریشه در تمدن ایران باستان دارد اما در دوران پس از اسلام نیز تداوم یافت و به عنوان زبان آموزشی و اداری به کار رفت. دانشمندان و بزرگان دوره اسلامی صد ها اثر علمی و ادبی و هنری به این زبان پدید آورده اند؛ تا جایی که می توان زبان فارسی را زبان دوم جهان اسلام دانست. زبان فارسی همچنین همواره عامل وحدت اقوام ایرانی بوده است و آنها ضمن استفاده از زبان محلی خود، ده ها اثر ادبی و علمی و فرهنگی به زبان فارسی پدید آورده اند.

۵- ۱ انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان های والای جامعه ماست

در **دویست سال** اخیر، کشور ما علاوه بر **استبداد داخلی** با سیاست های دولت های **استعمارگر غربی** (اروپا و آمریکا) روبه رو بوده است. در این مدت طولانی، مردم ایران با **ظلم و ستم داخلی و خارجی** به مبارزه پرداختند که سرانجام به **انقلاب اسلامی** منجر شد در این **انقلاب**، مردم ایران به جای دنباله روی از فرهنگ بیگانگان به فرهنگ و هویت اسلامی خود **بازگشتند** و با بهره گیری از ارزش های دینی خود، **خواستار استقلال، آزادی و جامعه ای اسلامی** شدند. **امروزه آرمان های انقلاب اسلامی الهام بخش مسلمانان جهان قرار گرفته است.**

امت و هویت اسلامی

امت اسلامی **جمعیت بزرگی** است که میان آنها با مرزهای جغرافیایی و سیاسی، **فاصله نمی افتد** افراد یک امت، **با انسجام، اتحاد، همدلی و همکاری**، آنها با مرزهای جغرافیایی و سیاسی، **فاصله نمی افتد** یک **پیکره واحد** را تشکیل می دهند. این **پیکره واحد**، هدف و ارزش های **واحدی** داشته و در تاریخ، سرنوشت و آینده یکدیگر، شریک هستند. یکی از اهداف **پیامبر اسلام پس از بعثت**، **تشکیل امت واحد اسلامی بود**؛ امتی که باید با تلاش و مجاهدت دائمی، **بر قدرت**، پیشرفت و عظمت خود **بیفزایند** تا، در عصر جدید «**تمدن نوین اسلامی**» را برپا کنند، امت اسلامی در **کشورهای مختلف**، باید در **مواجهه با دشمن مشترکشان**، یعنی **استکبار جهانی**، رقابت ها و اختلافات را **کنار گذارد** و با یکدیگر **متحد باشند**.

درس ۱۹ ارزش ها و کارکردهای خانواده

تشکیل خانواده

نقطه ی شروع بنیان خانواده **ازدواج** است. ازدواج یک (نکاح) **پیمان الهی** است که به وسیله آن یک زن و مرد در زندگی باهم **شریک و متحد** می شوند و خانواده ای را **تشکیل می دهند**. تمایل به تشکیل خانواده و داشتن فرزند در **نهاد انسان** گذاشته شده و تشکیل زندگی خانوادگی، **امری طبیعی و فطری** بر اساس **نظام خلقت** است.